

Rozširujúce náboženstvo

Názov predmetu:	Rozširujúce náboženstvo
Časový rozsah výučby:	4. ročník – 4 hod. týždenne – spolu 120 vyuč. hodín
Kód a názov študijného odboru	7902 J – gymnázium (od 2015/2016)
Stupeň vzdelania	ISCED 3A
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Vyučovanie náboženstva patrí k podstate katolíckej školy, ktorá je „miestom ľudskej a kresťanskej formácie“¹ a zodpovedá tomu, že každý „má právo v pravde a s istotou osvojiť si náboženstvo, ku ktorému patrí“.² Na rozdiel od vyučovacieho predmetu katolíckeho náboženstva (na katolíckych stredných školách povinný výchovno-formatívny predmet s dvojhodinovou týždennou dotáciou počas štvorročného štúdia s možnosťou maturitnej skúšky) je predmet rozširujúce náboženstvo zameraný vyslovene na prípravu na maturitnú skúšku z predmetu katolíckeho náboženstva. Zhrňa a prehĺbuje poznatky zo všetkých štyroch ročníkov z predmetu katolíckeho náboženstva.

Predmetom vyučovania rozširujúce náboženstvo je obsah katolíckeho náboženstva so zameraním sa na maturitu. Ide o vybrané poznatky z jednotlivých teoretických a praktických teologických disciplín v spojitosti s vedami, ktoré vstupujú do vzťahu s učivom, hlavne so psychológiou, filozofiou, etikou, estetikou, sociológiou, biológiou.

Vyučovanie predmetu katolíckeho náboženstva na stredných školách nadväzuje na vyučovanie náboženskej výchovy na základných školách. Na strednej škole sa dáva dôraz na hlbšie a komplexnejšie porozumenie, kritické reflektovanie, aplikáciu poznatkov a vedomie vlastnej identity. Rozširujúce náboženstvo nadväzuje na predmet katolíckeho náboženstva. Celé vyučovanie prispieva k zrelosti žiakov a dovoľuje im celistvejšie pochopiť realitu. Katolícka škola „dáva do súladu ľudskú kultúru vo svojom celku s poslanstvom spásy tak, aby viera osvecovala vedomosti, ktoré si žiaci postupne nadobudnú o svete, živote a človeku“.³

So vstupom Slovenska do Európskej únie je nutné viesť k zachovaniu vlastnej kresťansko-katolíckej a kultúrnej identity a zároveň sa vo výchove zamerať aj na hodnoty iných kultúr a vzájomné chápanie. „Treba mať na zreteli, že kultúra je pre človeka a pre dozrievanie jeho ľudskej dôstojnosti, pričom je potrebné pamätať na transcendentný rozmer ľudského života.“⁴

Iným rozmerom výchovy v období globalizácie sa javí výchova k aktívnemu a zodpovednému spolužitiu, kde vzťahy násilia sú nahradené vzťahmi spolupráce vo vízii spoločného dobra.

¹ Porov. KONGREGÁCIA PRE KLERIKOV, *Všeobecné Direktórium pre katechizáciu*, Trnava 1999, bod 259.

² Porov. KONGREGÁCIA PRE KLERIKOV, *Všeobecné Direktórium pre katechizáciu*, Trnava 1999, bod 74.

³ Porov. DRUHÝ Vatikánsky koncil, deklarácia o kresťanskej výchove *Gravissimum Educationis*, bod 8.

⁴ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Zasvätené osoby a ich poslanie v škole*, Rím 2002, bod 68.

Ciele vyučovacieho predmetu

Ciele vyučovacieho predmetu rozširujúce náboženstvo (ďalej len náboženstvo) vychádzajú:

- a. z cieľa katechézy: „Učebný predmet nemá viesť iba k intelektuálnemu priľnutiu k náboženskej pravde, ale má byť priľnutím celého bytia človeka k osobe Ježiša Krista.“⁵
- b. z cieľa katolíckej školy: Predmet spĺňa výchovno-vzdelávaciu úlohu pri formovaní osobnosti v oblasti viery a jej syntézy s kultúrou a so životom.
- c. z cieľových požiadaviek ústnej maturitnej skúšky: Predmet vedie k príprave na maturitnú skúšku podľa platných učebných osnov a cieľových požiadaviek predmetu katolícke náboženstvo.

Cieľom procesu výchovy a vzdelávania v danom predmete je otvárať sa Bohu, prehlbovať s ním svoj vzťah a mať plnú, uvedomeľú, aktívnu účasť na živote Cirkvi a spoločnosti pre službu Božieho kráľovstva.

Predpokladom pre plnú účasť je oslovenie *celého človeka* v jeho rozumovej, emocionálnej a duchovnej oblasti a *ponuka* uceleného poznania kresťanského posolstva.

Formácia žiaka k uvedomelej účasti vyžaduje:

- uznať potrebu hľadania zmyslu vlastnej existencie,
 - pochopiť a stotožniť sa s kresťanskou identitou a vedieť ju odlíšiť od pseudokresťanských a nekresťanských identít,
 - nadobudnúť súlad medzi vierou a vedou, vierou a kultúrou, vierou a životom,
 - osvojiť si schopnosť etického úsudku a rozlišovania,
 - nechať sa formovať Duchom Svätým a uznať jeho pôsobenie vo vlastnom živote, v Cirkvi a v spoločnosti,
 - uznať hodnoty rodiny ako domácej Cirkvi a základnej bunky spoločnosti,
 - v súlade s tradíciou Slovenska si osvojiť mariánsku úctu a národné povedomie,
 - budovaním kresťanských hodnôt predchádzať prejavom rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie,
 - vedieť vyjadriť cez liturgické postoje svoj vzťah k Bohu.
- pod vyjadrením aktívna účasť rozumieme schopnosť:
 - aplikovať nadobudnuté poznatky v praktickom živote,
 - vlastným postojom *svedčiť* o prijatej viere,
 - vedieť poznanú vieru sláviť a žiť v každodennom živote,
 - sláviť liturgický rok v spoločenstve Cirkvi,
 - čerpať silu z modlitby,
 - aktívne sa zapojiť do života svojej farnosti,
 - osvojiť si pravdivé chápanie slobody a jej zodpovedné prežívanie,
 - prevziať zodpovednosť za seba ako jednotlivca i člena určitého spoločenstva a ochotne sa podieľať a spolupracovať na verejnom živote svojej obce, regiónu, štátu.

Z celého textu sa môže zdať, že tieto osnovy sú intelektuálne náročné. Je však potrebné zdôrazniť, že v koncepcii predmetu katolícke náboženstvo rátame aj s výchovným pôsobením celého školského prostredia na katolíckych gymnáziách a s výchovným vplyvom na iných predmetoch, ako to vyjadrujú medzipredmetové vzťahy uvedené na konci dokumentu.⁶ Okrem toho zámerom bolo vytvoriť osnovy, ktoré kladú patričný dôraz na

⁵ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola*, Rím 1977, bod 50.

⁶ POROV. KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola*, Rím 1977, bod 53.

kognitívnu stránku výchovno-vzdelávacieho procesu tak, aby to zodpovedalo charakteru školy, akou je katolícke gymnázium.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

Vyučovací predmet katolícke náboženstvo sa podieľa na rozvoji kľúčových kompetencií najmä rozvíjaním týchto predmetových kompetencií:

- komunikačné kompetencie – žiak prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, kladie otázky a zisťuje odpovede, učí sa konfrontovať s názormi druhých, počúvať a byť otvorený pre odlišnosti, žiak si osvojuje vhodnú argumentáciu, učí sa vypočuť spoludiskutujúceho, formuluje otázky, porovnáva, oponuje, formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory, žiak sa učí reagovať primerane situácii, je schopný uvedomiť si vlastné reakcie v konflikte, vie vyjadriť svoj názor asertívnym nezastrašujúcim spôsobom, sformulovať „ja – správu“ a vyjadriť svoje pocity, žiak sa učí dešifrovať a vhodne používať symboly, rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života;
 - kompetencie k učeniu sa – žiak sa učí vyhľadávať a triediť informácie, vyhodnocuje výsledky svojho učenia a diskutuje o nich;
 - kompetencie k riešeniu problémov – žiak sa zaujíma sa o rôzne problémy a nové veci, prijíma nové nápady, prípadne sám prichádza s novými nápadiami a postupmi, plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými, žiak vníma, rozpozná a pochopí problém závislostí, premyslí a naplánuje riešenie problému na modelovej situácii primerane svojej detskej skúsenosti obhajuje svoj názor;
 - občianske – žiak sa adaptuje na meniace životné a pracovné podmienky, podľa svojich schopností a možností sa podieľa na ich aktívnom a tvorivom ovplyvňovaní, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri vytváraní pravidiel, zapája sa do občianskeho života vo svojom okolí háji svoje práva aj práva iných, vníma dôležité postavenie rodiny ako základnej bunky spoločnosti
 - kultúrne – žiak si osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí takých, akí sú, angažuje sa a rešpektuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky, všíma si kultúrne prejavy iných národov, národností, etník, iné kultúry a ich umenie považuje za rovnocenné a inšpirujúce, žiak vníma obrazy a symboly, architektúru, ľudovú tvorivosť (kroje, výšivky, ornamenty) rešpektuje kultúrne tradície ako základ súčasného umenia, osvojuje si prácu s literárnymi žánrami a druhmi, vníma pôvod umeleckých diel vyrastajúcich z kresťanskej tradície (obraz, literatúra, hudba, móda) žiak si osvojuje kritický prístup k médiám
 - sociálne a interpersonálne – žiak sa učí tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti, k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje, objavuje a uznáva dôstojnosť človeka bez ohľadu na jeho schopnosť podať výkon, uvedomuje si svoje silné a slabé stránky, žiak sa vníma ako časť celku, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí, buduje návyk vonkajších prejavov úcty k opačnému
-

pohlaviu, žiak zaujíma pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

- existenciálne – žiak objavuje opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva, oceňuje skúsenosti druhých ľudí – vzorov z dejín cirkvi, učí sa odhadnúť dôsledky rozhodnutí a činov človeka, objavuje existenciu nemennej pravdy, aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality

Vo vyučovacom predmete rozširujúce náboženstvo využívame výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Kompetencie k učeniu sa

- rozumieť symbolickému spôsobu vyjadrovania biblického jazyka a jazyka cirkvi, integrovať náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied, prejavovať ochotu venovať sa ďalšiemu štúdiu a dialógu medzi týmito obormi aj v ďalšom živote

Komunikačné kompetencie

- porozumieť rôznym textom; poetickým, obrazným a náboženským, porovnať ich s inými druhmi textov, rozlíšiť rôzne literárne druhy v Biblii, oceniť ich krásu a reflektovať rôznosť významov ich posolstva
- vnímaním a porozumením symboliky rituálov ako súčasti vytvárania slávnosti rozvíjať schopnosť neverbálnej komunikácie

Kompetencie k riešeniu problémov

- rozvíjať kritické myslenie reflexiou problémových situácií, ich riešením v spoločnej diskusii a kladením filozofických otázok
- hľadať kritéria pre voľbu riešenia problémov, vedieť zdôvodniť svoje návrhy riešenia s dôrazom na etický prístup k ľuďom a k životnému prostrediu

Sociálne a interpersonálne kompetencie

- pri práci vo dvojiciach alebo v skupinách si uvedomiť, čo všetko so sebou prináša kooperatívny spôsob práce
- prostredníctvom cvičení a aktivít rozvíjať schopnosť stíšenia sa, vnútornej koncentrácie a meditácie, ktoré sú predpokladom hlbšej reflexie potrebnej pri vytváraní vlastného sebaobrazu
- rozvíjaním empatie a návštevou charitného domu, zaujať pozitívne a empatické postoje k chorým, osobám so zdravotným postihnutím, starým ľuďom

Občianske kompetencie

- porozumením postojov inak nábožensky alebo svetonázorovo zmýšľajúcich ľudí a chápaním kultúrneho a historického kontextu iných náboženstiev budovať postoj tolerancie
- prostredníctvom diskusie o rôznych konfliktoch z histórie aj zo súčasnosti, hľadať nielen príčiny konfliktov ale aj vzory osobností, ktoré sa vďaka svojim kresťanským postojom zasadili o ich nápravu
- postoj zodpovednosti dať do súvisu s hodnotou slobody, hľadať ich vzájomný vzťah ako aj vzťah k Božej autorite

Kultúrne kompetencie

- prezentáciou obsahov svetových náboženstiev predstavených vo vzťahu ku kresťanstvu porozumieť vzájomnému vzťahu náboženstva a kultúry
- integrovať náboženský rozmer života do vlastného vzťahu ku kultúre v jej historickom a súčasnom prejave
- rozvíjať vzťah k sakrálnemu umeniu prostredníctvom exkurzie chrámu

Existenciálne kompetencie

- prostredníctvom práce so symbolmi a symbolickou rečou vnímať transcendentnú skutočnosť
- filozofickým rozmerom vedenia diskusie spoznávať súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a byť otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku.

Stratégie vyučovania

Vyučovanie katolíckeho náboženstva a rozširujúceho náboženstva sa neobmedzuje na aplikáciu vlastných metód vzdelávania, ale používa všetky dostupné prostriedky, ktoré sú výsledkom bádania súčasných hraničných pedagogických vied. Rozdielnosť potom spočíva v špecifickom pohľade viery a vo vlastnej vízii zrelosti človeka osvetlenej Božím zjavením a prežívaní v spoločnosti. Vyučovacie procesy sú podriadené princípu korelácie, inkarnácie a vernosti Bohu i človeku.

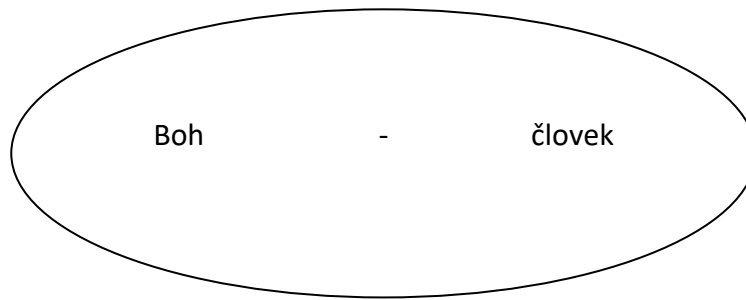
Náboženstvo nie je súhrnom právd, ktoré treba veriť, ale životným štýlom, ktorý vedie k prežívaniu viery v konkrétnom každodennom živote. Zároveň však každodenný život hľadá inšpiráciu vo viere. Tento vnútorný súlad medzi životom a vierou sme nazvali princípu **korelácie**. Pedagogické metódy podriadené tomuto princípu vedú žiakov k väčšej kvalite života, prežívaného v slobode a zodpovednosti, kde kritériom života žiakov je Ježiš Kristus – jeho osobnosť a náuka.

Princíp **inkarnácie** osvetľuje celú činnosť Cirkvi, nemenej dôležitý je i pre vyučovanie náboženstva. Vtelenie Božieho Syna je jav, ktorý v sebe ukrýva veľké poslanstvo pre človeka, ale taktiež aj pre pedagóga. Boh sa stal človekom, Božie slovo prehovorilo ľudskými slovami. Nevýslovný, neuchopiteľný, nepochopiteľný, neviditeľný, transcendentný Boh v Ježišovi Kristovi prijal ľudskú tvár a spôsob každodenného života. Boh sa stal podobný človekovi vo všetkom okrem hriechu. Z hľadiska procesu edukácie tento jav vedie pedagóga k nasledovaniu. Učiteľ sa skláňa k žiakovi, prehovorí jeho vlastnými slovami, čiže použije pre žiaka zrozumiteľnú reč na hovorenie o veciach nezrozumiteľných.

Ježiš neohlasuje iba slovami, ale používa i gestá a znamenia, hovorí celým svojím životom. Jeho slová sa tak stávajú skutkom, slová osvetľujú znamenia a znamenia potvrdzujú pravdivosť slov. Cieľom tejto metodológie teda nie je čisto príľnutie k náboženskej pravde, ale príľnutie k Ježišovi Kristovi ako Pánovi nášho života.

Princíp **dvojitej vernosti Bohu i človeku** nám dáva odpoveď, na ktorej strane stojí Boh. Je proti človeku a jeho seberealizácii? Boh je vždy na strane človeka, sám sa stal človekom a pritom neprestal byť Bohom. Existujú rôzne metódy výučby, ktoré prijali za svoj stred napr. problém (problemsolving), človeka (antropocentrizmus), doktrínu (dogmatizmus) a pod.

Princíp vernosti Bohu i človeku má však dva stredy zároveň.

Dôležitou a náročnou úlohou pri edukačnom procese je:

- preklenúť rozdielnosť reči (slovník, štýl, vkus, mentalita, senzibilita) mladých a Cirkvi;
- vytvorenie výchovného spoločenstva. Z psychologického hľadiska je pre mladých, ktorí si utvárajú svoj svetonázor a zaujímajú vlastné, osobné stanovisko k predkladaným hodnotám viery, dôležité potvrdenie v rovesníckej skupine. Výrazný vplyv na mladého človeka v oblasti viery má prijatie alebo neprijatie rovesníkmi. Prihovárame sa za to, aby na hodinách bol vymedzený dostatočný časový priestor na komunikáciu osobných postojov a presvedčení a aby sa na hodinách vytvárala atmosféra úcty k názorom iných, kde nie je strach a nedôvera;
- výber vhodných a rôznych vyučovacích metód, ktoré nielen motivujú žiaka, ale ho aj aktivizujú v procese výchovy a vzdelávania, vedú ho k poznaniu a analýze prameňov viery, k spolupráci s učiteľom a k tvorivému angažovaniu sa v kresťanskom živote.

Samotné vyučovanie náboženstva musí byť práve na katolíckej škole podporované celkovým duchom školy: či už výchovným pôsobením všetkých pedagógov v duchu evanjelia, organizovaním duchovných obnov pre žiakov i učiteľov, spoločnou účasťou na slávení sv. omší, spontánne modlitbové stretnutia, letné tábory, tvorivé dielne, atď.

Osobitne treba spomenúť úlohu rodiny, ktorá je prvá zodpovedná za odovzdávanie viery, ktorá má napomáhať, aby prehĺbené poznatky z hodín náboženstva mohli byť uvádzané do praktického života. Všeobecne pri výchove, ale najmä v tejto oblasti je veľmi potrebná spolupráca s rodičmi, aby dospievajúci mladý človek bol jednotne usmerňovaný a aby jeho hodnotový systém bol rovnako stvárnovaný.

Podobne je potrebné, aby vyučovanie náboženstva v škole bolo prepojené so životom vo farnosti ako miestnej Cirkvi. Tu má vyústiť konkrétne angažovanie sa do života, animátorstvo, charitatívna činnosť... Farnosť je takisto miestom, kde sa majú žiaci pripravovať na sviatosť birmovania.

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód katolíckeho náboženstva závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. Keďže však v predmete rozširujúce náboženstvo ide predovšetkým o prípravu na maturitu, v popredí budú metódy ako výklad, riadený rozhovor, vysvetľovanie, písomné aj ústne opakovanie.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využívajú nasledovné učebné zdroje:

- učebné pomôcky: pracovné listy, metodický materiál v metodickej príručke katolíckeho náboženstva, dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy...
- Katechizmus Katolíckej cirkvi. SSV Trnava 1999

- BIBLIA. Sväté písmo Starého a Nového zákona. SSV Trnava 2012
- Youcat – katechizmus Katolíckej cirkvi pre mladých, Karmelitánske nakladateľstvo Bratislava 2011
- Luscoň, J.: Ste zrodení pre let. Učebnica náboženstva pre 1. ročník stredných škôl, SSV Trnava 2003
- Muráňová, M.: Komu máme veriť? Učebnica katolíckeho náboženstva pre druhý ročník stredných škôl, SSV Trnava 1997

Učiteľ má na stránke www.kbd.sk v sekcii „osnovy“ k dispozícii bohatý materiál pre prvý – štvrtý ročník stredných škôl, ako aj odborníkmi pripravené texty pre učiteľov ku všetkým experimentálne overeným témam osnov schválených MŠ SR a KBS v roku 2007.

K viacerým tematickým celkom sú v súčasnosti na uvedenej stránke pripravené metodické materiály s paletou aktivizujúcich a motivačných metód a pre žiakov sú pripravené aj pracovné listy. Z nich si učiteľ vyberie tie, ktoré považuje za vhodné vzhľadom na svoje osobné dispozície, dispozície študentov a iné okolnosti.

K dôležitým zdrojom patrí: Sväté písmo, Kompendium Katechizmu katolíckej cirkvi (resp. pre učiteľov aj Katechizmus Katolíckej cirkvi), Kompendium sociálnej náuky Cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, či biblické mapy, internetové zdroje (www.kbs.sk, resp. www.tkkbs.sk, www.vatican.va, www.cestykatecheze.cz, a pod...), rozličný audiovizuálny materiál a powerpointové prezentácie.

Obsah učiva

Nevyhnutný obsah učiva je vymedzený nasledujúcimi tematickými jadrami⁷, ktorých cieľom je vyjadriť a zachovať kritérium celistvosti podania kresťanského posolstva. Tematické jadrá sledujú líniu učenia Katolíckej cirkvi, tematické celky však zohľadňujú prepojenie teológie a pedagogiky s prihliadnutím na špecifiká vývinových charakteristík osoby žiaka. Tieto tematické jadrá sa nachádzajú v osnovách priamo ako samostatné tematické celky, alebo sú ich súčasťou.

Tematické jadrá sú:

1. Veľkosť a otázky človeka
2. Sväté písmo
3. Vyznanie kresťanskej viery. Šesť hlavných právd
4. Božie zjavenie a viera. Najsvätejšia Trojica
5. Boh – Otec
6. Ježiš Kristus
7. Duch Svätý
8. Panna Mária
9. Cirkev
10. Iné kresťanské cirkvi
11. Vybrané kapitoly z dejín Cirkvi
12. Sviatosti
13. Liturgia Cirkvi
14. Modlitba
15. Morálka človeka, čnosti

⁷ Pojem tematické jadrá je preklad talianskeho výrazu „nuclei tematici“, ktorý sa nachádza v talianskych cirkevných dokumentoch a nemožno ho stotožniť s pojmom tematický celok.

16. Božie a cirkevné prikázania
17. Sociálna náuka Cirkvi
18. Povolania v Cirkvi
19. Rodina ako domáca Cirkev
20. Kresťanstvo a iné svetové náboženstvá
21. Deštruktívny vplyv siekt

Vzdelávacie oblasti

Nemožno si nevšimnúť, že tieto požiadavky sú v zhode s projektom Millénium, kde sa „v školskom kurikulu má vychádzať z poznania konkrétnych žiakov a ich potrieb, záujmov a reagovať na aktuálne celospoločenské a celosvetové problémy.“⁸

Toto vyjadruje aj Štátny vzdelávací program. Obsah vzdelávacích oblastí je rozčlenený do vybraných učebných predmetov a ku nim sú priradené aj prierezové témy.

So vstupom Slovenska do Európskej únie je nutné viesť k **zachovaniu svojej vlastnej kultúry** a zároveň vo výchove sa zamerať aj na **hodnoty iných kultúr** a vzájomné chápanie. „Treba mať na zreteli, že kultúra je pre človeka a pre dozrievanie jeho ľudskej dôstojnosti, pričom je potrebné pamätať na transcendentný rozmer ľudského života.“⁹

Iným všeobecným rozmerom je **výchova ku kultúre pokoja**, kde sa pokoj chápe ako ovocie spravodlivosti. Je potrebné živiť v srdciach žiakov chuť, aby oni boli tvorcami pokoja, „ktorý nespočíva v jednoduchej absencii konfliktov, ale je pozitívnym, dynamickým procesom, na ktorom majú všetci účasť a ktorý umožňuje dialóg a riešenie konfliktov v duchu vzájomného pochopenia a spolupráce.“¹⁰

Iným rozmerom výchovy v období globalizácie sa javí **výchova k aktívnemu a zodpovednému spolužitiu**, kde sú vzťahy násilia nahradené vzťahmi spolupráce vo vízii spoločného dobra.

Všetky tieto hodnoty sa musia prejavovať pri vyučovaní každého predmetu. Vyjadrujú nadpredmetový charakter.

⁸ ZELINA, M., *Ako sa stať sám sebou – ako byť sám sebou*, Metodická príručka, Poľana, Bratislava 2002.

⁹ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Zasvätené osoby a ich poslanie v škole*, 68.

¹⁰ KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Zasvätené osoby a ich poslanie v škole*, 78.

Medzipredmetové vzťahy

Slovenský jazyk a literatúra:

- kresťanský, duchovný a filozofický odkaz v diele a osobnostiach sv. Cyrila a Metoda,
- vplyv kresťanstva na formovanie slovenského jazyka i národného povedomia Slovákov,
- myšlienky kresťanstva v tvorbe našich básnikov a spisovateľov,
- kresťanská tvorba v období komunizmu, samizdatová tvorba,
- katolícka moderna,
- v slohových úlohách zadávať témy, ktoré vedú žiakov k schopnosti zaujať postoje k súčasným problémom a formovať ich v duchu kresťanských hodnôt,
- úloha rodiny v literárnych dielach v minulosti a súčasnosti.

Cudzie jazyky:

- v rámci spoznávania kultúry oblastí hovoriacich daným jazykom nezabudnúť na ich kresťanský rozmer,
- naučiť základné modlitby i liturgické odpovede v tomto jazyku,
- viesť k čítaniu Sv. Písma v tomto jazyku,
- zaoberať sa úrovňou kresťanstva v súčasnosti.

Fyzika, chémia:

- poukazovať na krásu prírodných zákonov a ich vzájomné súvislosti,
- podávať vývoj vesmíru v zhode s najnovšími odbornými poznatkami,
- vysvetľovať ľudové liečiteľstvo v zhode s odbornými poznatkami.

Biológia:

- viesť k úcte ku stvorenej prírode, ekológia, enviromentalistika,
- pri biológii človeka k úcte k ľudskému telu, k jeho jednotlivým orgánom,
- pri génových manipuláciách organizmov významných pre život človeka poukazovať na ich pozitíva a negatíva,
- v úlohe genetického poradenstva poukazovať na závažnosť niektorých onkologických a neonkologických ochorení,
- viesť k ochrane zdravia – negatívny účinok stresu, fajčenia, potreba správnej výživy...

Dejepis:

Keďže dejiny Cirkvi sú späté so svetovými dejinami, je celkove potrebné poukazovať na postavenie a úlohu Cirkvi v jednotlivých etapách dejín a v tomto duchu ich aj interpretovať.

Najmä:

- obdobie investitúry
- križiacke výpravy
- obdobie inkvizície
- schizmy – východná i západná
- prepojenie duchovného života so spoločenským životom v stredoveku
- osvietenstvo a Cirkev

- Cirkev a komunizmus
- Cirkev a holokaust

Občianska náuka (Náuka o spoločnosti):

- psychológia – prepojenie duševného (psychického) a duchovného sveta človeka,
- právo – ochrana ľudských práv, ochrana ľudského života od počatia až po prirodzenú smrť, práva rodičov a detí v zhode s učením Cirkvi,
- etika – porovnanie zásad kresťanskej etiky s morálnymi systémami v dejinách,
- politológia – kresťan ako politik, postoj k voľbám, zodpovednosť človeka za život v spoločnosti, rodina ako základná bunka spoločnosti, stretnutie kresťanských a liberálnych hodnôt v spoločnom európskom dome,
- sociológia – človek a spoločnosť, úloha duchovných hodnôt spoločnosti,
- filozofia – jednotlivé prúdy porovnávať s prúdmi kresťanskej filozofie.

Informatika:

- poukazovať na pozitívne stránky využívania výpočtovej techniky,
- upozorňovať na negatívne stránky, možnosti zneužívania, nebezpečenstvo hier, potrebu vlastného sebaovládania, spoznania vlastných hraníc,
- zdôrazňovať, že technické spojenie nikdy nenahradí priame medziľudské kontakty, otvorenú, úprimnú komunikáciu, ktorá spája srdcia.

Umenie a kultúra:

- pomôcť, aby človek poznával umenie ako prejav túžby človeka po transcendentne,
- architektúra – jednotlivé slohy prepojiť s filozofickými i kresťanskými hodnotami,
- viesť človeka k túžbe po kráse, naučiť ho obdivovať krásne diela, vnímať a chápať hodnoty umeleckých a kresťanských diel
- organizovať exkurzie, vychádzky, výlety na pútnické miesta, na národné kultúrne pamiatky spojené s kresťanstvom, na výstavy, do galérií, múzeí, skanzenov u nás i v zahraničí

Na hodinách predmetu katolícke náboženstvo kladie dôraz aj na nasledovné prierezové témy:

- Osobný a sociálny rozvoj
- Tvorba projektu a prezentačné činnosti
- Mediálna výchova
- Environmentálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Ochrana života a zdravia
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu a k etike intímnych vzťahov

Spôsobilosti absolventa

Vzdelávanie v predmete katolícke náboženstvo by žiaka malo viesť k:

- rozvíjaní a reflexii v otázkach existencie Boha, významu sveta, zmyslu a hodnoty života a noriem pre konanie človeka a dávaniu odpovede na základe zjavenia a viery cirkvi,
- oboznamovaniu sa so skutočnosťou viery a s posolstvom, na ktorom sa viera zakladá a napomáhaniu prostredníctvom uvažovania rozumom zdôvodniť vieru,
- motivácii k osobnému duchovnému životu a k zodpovednému konaniu v Cirkvi a v spoločnosti
- stretaniu sa s Bohom skrze modlitbu, čítanie Písma a v spoločenstve Cirkvi
- uvedomelému a častému prijímaniu sviatostí,
- stotožneniu sa s modelmi správania, ktoré ponúka katolícka morálka vo všetkých oblastiach osobného a spoločenského života
- prijímaniu osobných rozhodnutí vo vzťahu k iným konfesiám a náboženstvám k svetonázorom, ideológiám a sektám, ako aj k podpore pochopenia a tolerance voči rozhodnutiam druhých.

Kritériá hodnotenia

Pri zostavovaní kritérií hodnotenia práce žiakov na hodinách katolíckeho náboženstva vychádzame z dokumentu MŠ SR Metodický pokyn č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl.

Pri hodnotení a klasifikácii uplatňujeme zásady formatívneho hodnotenia:

- a) nerozdeľovať žiakov na úspešných a neúspešných,
- b) neporovnávať výsledky žiakov s inými žiakmi,
- c) hodnotiť žiaka vo vzťahu k jeho predchádzajúcim výsledkom a k jeho schopnostiam,
- d) hodnotenie žiaka využívať ako pozitívny nástroj motivácie /hodnotiť predovšetkým čo zvládol a pomôcť v tom, v čom má nedostatky/,
- e) pri hodnotení žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami zohľadňovať možný vplyv zdravotného znevýhodnenia na ich školský výkon.

Žiaci sú klasifikovaní priebežne, pričom používame nasledovné spôsoby klasifikácie:

Klasifikácia písomných previerok sa odvíja od nasledovnej stupnice:

- 100 – 90 % - výborný (1)
- 89 – 75 % - chválitebný (2)
- 74 – 50 % - dobrý (3)
- 49 – 30 % - dostatočný (4)
- 29 – 0 % - nedostatočný (5)

Písomné previerky sa píšú spravidla po dokončení tematického celku podľa dohody učiteľa so žiakmi, avšak vzhľadom na charakter predmetu – príprava na maturitu – učiteľ využíva aj menšie písomné previerky, aby si overil pripravenosť maturantov.

Okrem písomných previerok sú žiaci hodnotení aj za ústne odpovede.

Stupňom 1 – výborný sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach aktívny, využíva naplno svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje svoju

autentickosť, kreativitu a originalitu. V prípade potreby je schopný v plnej miere nachádzať a používať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Má záujem a snahu o rozvíjanie svojich kompetencií. Vie pohotovo zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a aktívne vyjadriť svoj vlastný názor.

Stupňom 2 – chválitebný sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach aktívny, využíva svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje menšiu mieru autentickosti, kreativity a originality. V prípade potreby je schopný nachádzať a používať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Prejavuje snahu rozvíjať svoje kompetencie. Vie zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor.

Stupňom 3 – dobrý sa žiak klasifikuje, ak je v činnostiach skôr pasívny, málo využíva svoje osobné predpoklady. Pri riešení teoretických a praktických úloh preukazuje nízku mieru autentickosti, kreativity a originality. Jeho vedomosti a zručnosti sú obmedzené, s problémami aplikuje medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Ťažšie zaujíma postoj k požadovaným záležitostiam a s problémami vyjadruje svoj vlastný názor.

Stupeň 4 – dostatočný sa udeľuje výnimočne žiakovi, ktorý je na vyučovacích hodinách pasívny, nespolupracuje. Pri riešení teoretických a praktických úloh neprejavuje autentickosť, kreativitu a originalitu. Jeho vedomosti a zručnosti sú veľmi obmedzené, nedokáže aplikovať medzipredmetové vzťahy a súvislosti. Nevie zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor.

Stupeň 5 – nedostatočný sa udeľuje celkom výnimočne žiakovi, ktorý proklamatívne ignoruje výučbu, odmieta spolupracovať, jeho vedomosti a zručnosti sú nedostatočné. Odmieta zaujať postoj k požadovaným záležitostiam a vyjadriť svoj vlastný názor.

Učebné osnovy predmetu rozširujúce/katolícke náboženstvo

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitolu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
1. Veľkosť a otázky človeka	Tajomstvo človeka, svetonázor, hranice vedy a techniky, trojrozmernosť človeka, sebazpoznanie, identita, zmysel života, hľadanie Boha.	- vysvetliť, že človek je tajomstvo - vymedziť hranice vedy pri riešení otázok človeka - uznať potrebu hľadania zmyslu vlastnej existencie - zdôvodniť hodnotu osoby ako bytosti milovanej Bohom - obhájiť potrebu chváliť Boha za dar života	- vedieť sformulovať otázky, ktoré si ľudstvo kladie od nepamäti. - vymedziť hranice vedy pri riešení otázok človeka. - dokázať posúdiť vplyv jednostranných svetonázorových systémov na človeka - vysvetliť prejavy biologického, psychologického a spirituálneho rozmeru života človeka. - zdôvodniť nevyhnutnosť rovnováhy medzi jednotlivými rozmermi. - diskutovať o dôsledkoch zanedbávania jedného z rozmerov. - porovnať život človeka, ktorý pozná zmysel svojho života s tým, ktorý ho nepozná.
2. Náboženstvá – miesta stretnutia Boha a človeka	Náboženstvo, religionistika, náboženské prejavy, predsudok, tolerancia, fundamentalizmus.	- odvodiť základnú charakteristiku náboženstiev - vedieť vysvetliť spoločnú potrebu náboženstva u kresťanov i nekresťanov - zdôvodniť potrebu náboženstiev pre súčasného človeka a uviesť argumenty	- vymedziť predmet religionistiky ako vedy. - vymenovať základné všeobecné náboženské prejavy. - charakterizovať pojem náboženstvo na základe náboženských prejavov. - objasniť vzťah náboženstva ku každodennému životu človeka a k jeho potrebám. - rozpoznať fundamentalizmus ako nesprávne prežívanie náboženstva.
3. Božie zjavenie a viera	Boh: biblické obrazy Boha, zjavenie: stvorenie, dejiny spásy, viera, Sväté písmo: Starý a Nový zákon, inšpirácia, neomylnosť	- vysvetliť ako Boh komunikuje s človekom - špecifikovať možnosti stretnutia sa s Bohom - charakterizovať kresťanstvo ako - zjavené náboženstvo - vysvetliť pojem, dôvod a spôsob zjavenia - charakterizovať Sväté písmo a základné biblické pojmy - objasniť dejiny Izraela ako dejiny spásy - vedieť zosúladiť vieru v stvorenie s poznatkami v oblasti prírodných vied - vysvetliť vieru ako dar - pre každodenný život - uviesť príklad, že nejasnosti vo viere sú nevyhnutnou súčasťou rastu vo viere	- vysvetliť spôsob poznávania Boha, ktorý vychádza z existencie sveta a z ľudských túžob. - porovnať chápanie Boha vo Svätom písme s chápaním Boha na základe prirodzeného poznania. - poukázať na konkrétnom príklade, že je možné nájsť Boha. - objasniť pojem, dôvod a spôsob zjavenia. - charakterizovať kresťanstvo ako zjavené náboženstvo - definovať Sväté písmo ako živé Božie slovo. - vysvetliť základné biblické pojmy: inšpirácia, kánon, neomylnosť, Starý a Nový zákon, literárne štýly. - poukázať na pôsobenie Boha v živote: Abraháma, Mojžiša, Dávida a prorokov - predstaviť udalosť exodu ako základnú skúsenosť izraelského národa s Bohom - charakterizovať zmluvu ako prejav osobitného vzťahu Boha k vyvolenému národu, ktorá vrcholí

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitolu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
			v Ježišovi Kristovi a v povolani všetkých ľudí - porovnať dejiny vyvoleného národa vo vzťahu k svetovým dejinám - stručne analyzovať biblické texty o stvorení sveta a človeka - opísať stvorenie muža a ženy na Boží obraz - vedieť porovnať vieru v stvorenie a poznatky prírodných vied - vysvetliť pôvod zla z biblického pohľadu - dať do vzťahu Božie zjavenie a osobnú vieru - opísať nesprávne predstavy Boha a ich vplyv na vieru človeka - vedieť vlastnými slovami vyjadriť význam viery pre život
4. Ježiš Kristus	Historický Ježiš, evanjelium, Božie kráľovstvo, zázrak, podobienstvo, kríž, vykúpenie, spása, zmŕtvychvstanie, Boží Syn, Kristus, Mária – Ježišova matka.	- vymenovať a charakterizovať - biblické a mimobiblické dokumenty o Ježišovi Kristovi - predstaviť osobu Ježiša Krista v historickom, politickom, geografickom a náboženskom kontexte - charakterizovať úlohy a postavenie Ježišovej matky - vysvetliť hlavné poslanie Ježiša Krista - objasniť hlavné príčiny odmietnutia Ježiša a opísať ukrižovanie - vysvetliť význam Ježišovej smrti pre nás a osvojiť si pojem spása - obhájiť dôležitosť zmŕtvychvstania pre kresťanstvo - uviesť hlavné vieroučné pravdy o Ježišovi - učiť sa vyznať svoju vieru v Krista - zaujať stanovisko k ľuďom na okraji spoločnosti podobné Ježišovmu postoju	- prejavíť zručnosť v orientácii na mape Palestíny a bližšie opísať najdôležitejšie miesta Ježišovho pôsobenia - charakterizovať jednotlivé náboženské skupiny a ich pôsobenie – saduceji, farizeji, zelóti, zákonníci, eséni - vysvetliť hlavné poslanie Ježiš Krista. Objasniť pojem Božieho kráľovstva - uviesť, čo sú podobenstvá, čo je ich cieľom a objasniť ich na konkrétnom príklade - predstaviť zázraky ako znamenie Božieho kráľovstva - porovnať názory na Ježiša Krista u jeho súčasníkov a jeho sebachápania - objasniť hlavné príčiny odmietnutia Ježiša a opísať jeho umučenie - vysvetliť význam Ježišovej smrti pre nás - charakterizovať a dať do súvisu pojmy: hriech, vykúpenie, spása - na základe svedectva Svätého písma obhájiť dôležitosť zmŕtvychvstania pre kresťanstvo - objasniť, čo je kerygma a čo je jej obsahom - vybrať texty z evanjelií, ktoré hovoria o Panne Márii a na ich základe objasniť jej úlohu v Ježišovom živote - vysvetliť prečo sa Panna Mária nazýva sedembolestnou a prečo sa

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitolu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
			stala patrónkou Slovenska - popísať poslanie Panny Márie v prvotnej cirkvi - zdôvodniť úctu kresťanov k Panne Márii a uviesť príklady mariánskych sviatkov
5. Duch Svätý	Ruach, Duch Boží v Svätom písme a v učení Cirkvi, účinkovanie Ducha: dary, ovocie, charizmy.	- uviesť príklady bežného použitia slova "duch" a jeho obsah - vyjadriť vlastnými slovami chápanie Božieho Ducha v Starom zákone a v Novom zákone - vysvetliť účinkovanie Ducha Svätého v Cirkvi - uviesť súvislosti medzi životom v Božej milosti a pôsobením Ducha Svätého - charakterizovať dary, ovocie, charizmy a služby Ducha Svätého	- vybrať texty, ktoré hovoria o Božom Duchu v Starom zákone - opísať Ježišove prisľúbenia Ducha Svätého v Novom zákone - rozobrať text zoslania Ducha Svätého zo Skutkov apoštolov - objasniť význam symbolov, ktorými sa vyjadruje pôsobenie Ducha Svätého vo Svätom písme - porovnať chápanie Ducha v Starom a v Novom zákone - vysvetliť účinkovanie Ducha Svätého v prvotnej Cirkvi - charakterizovať dary, ovocie a charizmy Ducha a ich prejavy v živote svätcov i dnešnej Cirkvi - dať do vzťahu život v Božej milosti a pôsobenie Ducha najmä vo sviatostiach, ale aj v každodennom Živote
6. Cirkev	Cirkev: názov, pôvod, založenie, známky, hierarchická štruktúra, povolanie a poslanie laikov, poslanie a pôsobenie Cirkvi vo svete, iné kresťanské cirkvi a ekumenizmus, Mária – matka Cirkvi,	- zdôvodniť a oceniť Cirkev ako spoločenstvo, do ktorého pokrstený patrí - vysvetliť názov Cirkev a charakterizovať obrazy Cirkvi - objasniť dynamický proces založenia Cirkvi - charakterizovať základné známky Cirkvi - opísať základné oblasti života Cirkvi - zhodnotiť poslanie a úlohu Cirkvi pre svet - predstaviť hlavné kresťanské cirkvi a vedieť ich porovnať s katolíckou Cirkvou - uviesť konkrétne príklady pôsobenia Cirkvi vo svete - navrhnúť možnosti ako mať účasť na pôsobení Cirkvi - obhájiť potrebu	- Vysvetliť Cirkev v jej duchovnom a viditeľnom rozmere. Vychádzať pri tom z pôvodných významov slov a obrazov sv. Pavla - Porovnať vyvolený národ ako predobraz Božieho ľudu a Cirkev - Vybrať texty, kde Ježiš pripravuje Cirkev - Opísať zrod Cirkvi na Turíce - Vyjadriť v akú Cirkev veríme, vymenovať a charakterizovať známky Cirkvi uvedené vo vyznaní viery - Objasniť, aký význam majú tieto známky pre dnešný svet v oblasti misií, apoštolskej nástupnosti, v ekumenizme - Vysvetliť pojmy hierarchia a laici - Rozlíšiť stupne posvätného stavu vzhľadom na ich úlohu v Cirkvi - Vedieť opísať územné a organizačné usporiadanie cirkvi vo

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitolu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
		ekumenického hnutia a zaujať stanovisko k iným kresťanským cirkvám	svete a na Slovensku - Vysvetliť obsah pojmov: rímsky biskup-pápež, kolégium biskupov, konkordát, nuncius, kardinál, cirkevná provincia, diecéza, konferencia biskupov, farnosť - Vymenovať základné oblasti života Cirkvi vo svetle Svätého písma a koncilových dokumentov - Odôvodniť, že hlavným poslaním Cirkvi je ohlasovať spásu - Uviesť príklady, že Cirkev má starosť o každého človeka a svet v celom rozmere jeho existencie - Uviesť oblasti života, kde sa majú angažovať laici, napr., politika, kultúra, rodina - Poukázať na prínos nových hnutí v Cirkvi - Zdôvodniť mariánsku črtu v Cirkvi - Na základe dejinných okolností vysvetliť príčiny rozdelenia kresťanstva - Vysvetliť a zdôvodniť ekumenické snaženie kresťanov - Uviesť príklady niektorých kresťanských cirkví z pohľadu spoločných a rozdielnych znakov - Vedieť navrhnúť vlastný prínos k jednote kresťanov
7. Sväté písmo - Tradícia - Magistérium	Božie zjavenie, Tradícia a tradície, Magistérium, delenie Svätého písma, kánon, apokryf, výklad Svätého písma, aktualizácia Svätého písma, biblický apoštolát, Lectio divina	- zdôvodniť, že Božie Slovo pomáha človeku objaviť pravdu o Bohu, o sebe a o svete, ktorý ho obklopuje - interpretovať obsah jednotlivých blokov kníh SZ a NZ - objasniť pojem Tradícia - definovať pozíciu Magistéria pri výklade Svätého písma - navrhnúť možnosti použitia Sv. písma v rôznych oblastiach života - poznať formy biblického apoštolátu	- Vysvetliť, čo je Sväté písmo, Tradícia, Magistérium a predstaviť ich význam pre plné vnímanie Božieho zjavenia - Definovať pozíciu Magistéria pri výklade Svätého písma - Demonštrovať výklad Písma v zhode s katolíckou cirkvou - Vysvetliť vzťah Tradície a Svätého písma vzhľadom na Božie zjavenie - Rozlíšiť apokryf a kánonické knihy - Zaradiť knihy Starého a Nového zákona - Na základe Svätého písma predstaviť život a dielo sv. Pavla - Uviesť príklady praktického používania Písma v živote - Navrhnuť a prezentovať konkrétny spôsob biblického apoštolátu medzi mladými - Vedieť použiť metódu Lectio divina
8. Sviatosti uvádzania do kresťanského života	Sviatosť, viditeľné znamenia, neviditeľná milosť, sviatosťný znak, liturgia	- zhodnotiť svoj vlastný prístup k sviatostiam a rozpoznať príčiny tohto prístupu - diskutovať o význame sviatostí pre život	- Vybrať zo Svätého písma texty, ktoré sa vzťahujú na sviatosti - Diskutovať o tom, ako pokračuje Ježišovo pôsobenie vo sviatostiach aj dnes

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitulu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
	vysluhovania sviatosti, účinky sviatosti, krst, birmovanie, Eucharistia.	- opísať vzťah medzi sviatosťami a Ježišom Kristom - vysvetliť vlastnými slovami, čo sú sviatosti - zhodnotiť význam viery pri prijímaní sviatosti na základe Svätého písma - objasniť význam sviatostí uvádzania do kresťanského života - a určiť ich účinky - opísať slávenie krstu, birmovania a Eucharistie - poznať význam úkonov používaných v liturgii sviatostí	- Objasniť pojem znamenie, sviatostný znak, milosť a definovať sviatosť - Uviesť delenie sviatostí podľa Katechizmu Katolíckej cirkvi - Rozlíšiť prijímanie sviatostí bez viery a s vierou - Uviesť čo hovorí Sväté písmo o krste – rozlíšiť Jánov krst, krst Ježiša Krista a sviatosť krstu - Objasniť symbol vody pri krste na základe Svätého písma - Opísať liturgiu krstu - Vysvetliť, kto môže prijať krst, za akých podmienok, čo je katechumenát, úlohu rodičov a krstných rodičov - Rozlíšiť riadneho a mimoriadneho vysluhovateľa krstu - Zdôvodniť krst malých detí v Cirkvi - Zdôvodniť význam krstu, jeho účinky, vyzdvihnúť krst ako začiatok nového života s Bohom v spoločenstve Cirkvi - Na základe Skutkov apoštolov rozlíšiť krst a birmovanie - Objasniť vzťah medzi krstom a birmovaním - Opísať liturgiu sviatosti birmovania - Zdôvodniť význam prípravy ku sviatosti birmovania - Uviesť, kto môže platne vysluhovať túto sviatosť - Obhájiť zmysel prijatia sviatosti birmovania a jej prežívania v každodennom živote - Reprodukovať chápanie Eucharistie na základe predobrazov zo Starého zákona - Vybrať a rozobrať texty z Nového zákona o príprave a ustanovení Eucharistie - Opísať slávenie sv. omše - Uviesť vzťah medzi bohoslužbou slova a bohoslužbou obety a vyzdvihnúť okamih premenenia - Vysvetliť význam úkonov používaných pri sv. omši a aktívnej účasti - Rozlišovať medzi vysluhovateľom sviatosti a rozdávatelmi svätého prijímania - Vyjadriť podmienky pre prijatie Eucharistie - Zdôvodniť potrebu častého prijímania sviatosti Oltárnej

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitulu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
			- Zhodnotiť význam adorácie pre život kresťana
9. Eschatológia	Eschatológia, kresťanská nádej, smrť, očistec, nebo, peklo, vzkriesenie mŕtvych, osobný a posledný súd.	- vedieť vyjadriť kresťanskú odpoveď na otázku, ktorú si človek kladie: Kam smerujem? - objasniť eschatologické skutočnosti vo vzťahu k prítomnosti - predstaviť smrť v kresťanskom zmysle - porovnať chápanie očistca, pekla a neba v minulosti a v súčasnosti - charakterizovať kresťanskú perspektívu vyústenia ľudského života, dejín a vesmíru - ohodnotiť vnímanie sveta a života v Božej perspektíve	- Interpretovať smrť v kresťanskom zmysle a zdôvodniť nádej na večný život - Vysvetliť pojmy nebo a peklo ako prejavy konečného vzťahu človeka k Bohu a vedieť ich odlíšiť od očistca - Vychádzať závery z náuky o osobnom a poslednom súde pre konkrétny život človeka - Vedieť rozlíšiť ľudské opisy eschatologických skutočností od náuky Cirkvi
10. Vybrané kapitoly z dejín Cirkvi	Križiacke výpravy, inkvizícia, východná a západná schizma, dejiny Cirkvi na Slovensku, komunizmus.	- poznať predsudky voči Cirkvi a nepravdivé interpretácie dejín - formulovať objektívne stanoviská k vybraným kapitolám dejín Cirkvi - (napr. križiacke výpravy, inkvizícia, východná a západná schizma, pápeži 20. storočia, koncily) - predstaviť etapy dejín Cirkvi na Slovensku - nájsť analógiu medzi minulosťou a súčasnosťou Cirkvi - rozlišovať chyby jednotlivcov v Cirkvi a Cirkvi v kritických dejinných udalostiach	- Vymenovať príčiny vzniku vybraných udalostí dejín Cirkvi - Analyzovať vplyv osôb a myšlienok na vznik vybraných udalostí cirkevných dejín - Vychádzať vplyv uvedených oblastí z dejín Cirkvi na vtedajšiu spoločnosť a súčasnosť - Vyjadriť význam sv. Cyrila a Metoda pre formovanie Cirkvi na Slovensku - Uviesť príklady prínosu Cirkvi pre slovenskú kultúru - Opísať život konkrétnej blahoslavennej osobnosti z dejín Cirkvi na Slovensku - z obdobia prenasledovania počas komunizmu
11. Svetové náboženstvá a sekty	Monoteizmus, polyteizmus, panteizmus, kult, Boh, dobro, zlo, život po smrti v kresťanstve a iných náboženstvách, medzináboženský dialóg, sekta, znaky siekt, hnutie New Age.	- charakterizovať svetové náboženstvá: hinduizmus, budhizmus, islam a ich vznik, učenie, kult - poukázať na príčiny šírenia siekt - predstaviť postoj katolíckej Cirkvi k svetovým náboženstvám - rozlíšiť sektu od svetového náboženstva podľa základných znakov siekt - objasniť hnutie New Age - určiť prvky východných náboženstiev a siekt šíriacich sa na Slovensku a konkrétne poukázať v čom spočíva ich nebezpečenstvo - obhájiť vlastné kresťanské	- Vysvetliť pojem svetové náboženstvo - Opísať základné učenie, kult hinduizmu, budhizmu a islamu - Porovnať pravdy hlásané kresťanstvom a týmito náboženstvami – Boh, dobro a zlo, život po smrti, dôstojnosť človeka - Vybrať prvky šíriace sa z jednotlivých náboženstiev do Európy a poukázať na ich rozdielne chápanie v západnej kultúre – reinkarnácia, joga, transcendentálna meditácia - Zhodnotiť postoj Katolíckej cirkvi k svetovým náboženstvám - Vymenovať všeobecné znaky siekt - Rozlíšiť sektu od svetového náboženstva

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitolu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
		hodnoty - rozlišovať medzi ekumenizmom a medzináboženským dialógom	- Vysloviť mienku o nebezpečenstve siekt a ich deštručnom vplyve na život človeka - Navrhnuť možnosti ako predchádzať manipulácii siekt - Porovnať pojmy: Boh, Stvoriteľ, Ježiš Kristus, hriech, satan v kresťanstve a v hnutí New age
12. Božie volanie človeka k šťastiu	Morálna teológia, etika a morálka, povolanie človeka k šťastiu, stvorenie človeka na Boží obraz, mravné úsilie, mravný zákon: Boží zákon, prirodzený zákon, zákon milosti, svedomie, formácia svedomia.	- uviesť príklady morálnych problémov súčasnosti - posúdiť kritériá morálneho hodnotenia vo svete, kde je kultúrny a náboženský pluralizmus vysvetliť význam morálnej teológie v súvislosti s otázkami, ktoré si kresťania kladú - predstaviť morálnu teológiu ako vedeckú disciplínu (predmet, pramene, delenie, základne kategórie) a porovnať ju s etikou ako filozofickou disciplínou - na základe poznatkov o stvorení človeka charakterizovať základné povolanie človeka (cieľ človeka) a spôsob, ako je možné v sebe rozvíjať Boží obraz - objasniť hodnotu mravného zákona v jeho rozličných formách a spôsob akým je tento zákon rozpoznávaný - objasniť pojem svedomie a obhájiť nevyhnutnosť práce na jeho kvalite - vysvetliť pojmy: formácia svedomia, nesprávne druhy svedomia - naučiť sa rozlišovať Božie volanie k mravnosti v denných situáciách	- sformulovať vlastnými slovami základnú otázku morálnej teológie - vymedziť predmet skúmania morálnej teológie - uviesť základné delenie morálnej Teológie - schematicky vyjadriť vzájomné prepojenie nasledujúcich morálnych kategórií: zákon, svedomie, ľudský skutok, hriech, láska - uviesť cieľ, motív stvorenia človeka a príčinu jeho dôstojnosti - objasniť čo znamená, že človek je stvorený na a Boží obraz - zdôvodniť, prečo by mal človek žiť mravne, podľa požiadaviek Boha - kriticky posúdiť príčiny negatívneho prístupu dnešnej spoločnosti voči zákonu - uviesť základné delenie zákona a objasniť rozdiel medzi Božím a ľudským zákonom - vysvetliť pojmy: Boží zákon, prirodzený mravný zákon, zákon milosti, vzájomne ich porovnať a posúdiť ich význam pre človeka - definovať pojem svedomie - kriticky posúdiť príčiny a negatívne dôsledky „zнецitliveného svedomia“ - uviesť príklady toho, čo pozitívne formuje naše svedomie a zdôvodniť potrebu práce na kvalite svedomia
13. Mravnosť ako odpoveď človeka	Ľudský skutok, morálnosť ľudských skutkov, poznanie a sloboda, hriech: osobný, ťažký, ľahký – zraňujúci, dedičný, obrátenie, ľútosť, pokánie, odpustenie, sviatosť zmierenia a pokánia, láska.	- na základe literárnych a životných príkladov poukázať, že nie všetky skutky môžeme morálne hodnotiť - uviesť kritéria hodnotenia ľudských skutkov a diskutovať o morálnej hodnote jednotlivých skutkov - obhájiť potrebu rozlišovania dobrých a zlých skutkov v živote - vysvetliť podstatu hriechu - uviesť základné delenie osobných hriechov	- odlíšiť ľudský skutok a skutok človeka - vymenovať a vysvetliť kritéria, podľa ktorých mravne hodnotíme ľudské skutky - vysvetliť pojem slobody - vyvodiť záver so vzťahu sloboda a zodpovednosť. - vysvetliť podstatu osobného hriechu a jeho dôsledky na život človeka - rozlíšiť ťažký a ľahký hriech a poukázať na ich dôsledky - objasniť skutočnosť prvotného

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitulu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
		- na základe správneho porozumenia dať do vzťahu dedičný hriech a konanie človeka - predstaviť možnosť obrátenia a potrebu odpustenia ako nevyhnutnú podmienku budovania našich vzťahov s Bohom a ľuďmi - obhájiť dar sviatosti zmierenia a jej význam, predstaviť túto sviatosť - poukázať na veľkosť lásky v mravnom konaní človeka - ospravedlniť konanie človeka, ktoré nebolo v plnej miere ľudským a uznať zodpovednosť človeka za ľudské skutky - zaujať stanovisko k výroku: „Účel svätých prostriedkov“ - uvedomovať si predmet, cieľ a okolnosti vo svojom konaní - navrhnúť aspoň 3 možnosti uplatnenia nadobudnutých poznatkov - aplikovať nadobudnuté poznatky o sviatosti zmierenia do života	hriechu a uviesť súvis medzi dedičným hriechom a našim životom - opísať obrátenie ako proces. Pomenovať jeho základné časti a objasniť ich - zdôvodniť potrebu obrátenia a odpustenia pre ľudí. Vyvodíť dôsledok obrátenia a odpustenia – obnovené vzťahy - vyjadriť súvis medzi sviatosťou zmierenia a pokánia a obrátením človeka - opísať jednotlivé časti sviatosti zmierenia a poukázať na ich význam - diskutovať o láske ako najlepšej odpovedi človeka na Božie volanie
14. Čnosti	Čnosť, neresť, spojitosť čností, ľudské čnosti, základné čnosti: rozvážnosť, spravodlivosť, sila, miernosť, teologálne čnosti: viera, nádej, láska, dary a ovocie Ducha Svätého, svätosť	- objasniť pojem čnosť a jej vplyv na utváranie charakteru človeka - rozlíšiť medzi čnosťou a neresťou - predstaviť čnosť ako nevyhnutnú podmienku pre rozvoj človeka a jeho ambícií a neresť, ako prekážku tohto rozvoja - diskutovať o význame čností v dnešnej spoločnosti - obhájiť zmysel základných čností na základe príkladov zo života - porovnať antické a biblické chápanie čností - predstaviť teologálne čnosti vo vzťahu k ľudským čnostiam - charakterizovať pôsobenie Ducha Svätého na človeka cez dary a ovocie - predstaviť vzory čnostného života - zaujať stanovisko k možnosti nasledovať čnostný život	- objasniť pojem čnosť, odlíšiť čnosť od zvyku, návyku a neresť. - vysvetliť rozdiel medzi ľudskými čnosťami a teologálnymi čnosťami - zdôvodniť význam čností pre charakter človeka - vymenovať kardinálne čnosti - charakterizovať čnosti: rozvážnosť, spravodlivosť, mravná sila, miernosť - vysvetliť význam božských čností viery, nádeje a lásky pre život a ich súvis so Svätým písmom - opísať Pannu Máriu a príklady svätcov ako vzory čnostného života - obhájiť význam svätosti pre život v dnešnej dobe

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitulu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
		niektorých osobností	
15. Zákon a láska	Dekalóg, zmluva, prikázanie lásky, 1. Božie prikázanie: pravý Boh a falošní bohovia, klaňanie sa (adorácia Boha), nábožnosť: modlitba, obeta, sľub, prísaha; výstredná nábožnosť, zanedbávanie nábožnosti; modloslužba a okultizmus; ateizmus, agnosticizmus. 2. Božie prikázanie: úcta k Bohu a jeho menu, 3. Božie prikázanie: sviatočný deň a jeho svätenie, 5. Božie prikázanie: posvätnosť života a hodnota zdravia človeka, ochrana ľudského života, sviatosť pomazania chorých, 8. Božie prikázanie: pravda, pravdivosť v komunikácii (médiá, reklama, verejný život a politika), dôvera a česť.	- objasniť súvis medzi prirodzeným zákonom a Dekalógom - v jednotlivých Božích prikázaniach určiť hodnoty a dobrá ľudí, ktoré ochraňujú - diskutovať o nenahraditeľnej úlohe prikázaní pre život a slobodu v ľudskej spoločnosti - vysvetliť Božie prikázania ako podmienky zmluvy medzi Bohom a človekom - dať do vzťahu Dekalóg a prikázanie lásky - rozoznať pravého Boha a falošných bohov a ich pôsobenie v životoch ľudí - charakterizovať nábožnosť, úctu k Božiemu menu a svätenie sviatočného dňa v súlade s Božím zákonom - obhájiť potrebu chrániť ľudský život od počatia až po prirodzenú smrť, vyjadriť, čo je obsahom - 5. Božieho prikázania, kriticky posúdiť trendy v dnešnej spoločnosti namierené proti životu - vedieť charakterizovať sviatosť pomazania chorých s osobitným dôrazom na vysvetlenie účinkov sviatosti - charakterizovať obsah 8. Božieho prikázania a zhodnotiť ho so zameraním na previnenie jednotlivca a problematiku masmédií a reklamy - určiť príčiny a dôsledky nerešpektovania Božích prikázaní a zaujať k tomu stanovisko - rozlíšiť nábožnosť v súlade s 1. Božím prikázáním a nábožnosť, ktorá je v rozpore s týmto prikázáním - aplikovať poznatky o Božích prikázaniach pre život	- opísať vyhlásenie Dekalógu v kontexte zmluvy - vyjadriť vzťah Dekalóg a novozákonné prikázanie lásky - obhájiť pozitívnu hodnotu 1. Božieho prikázania - uviesť, čo sa skrýva za pojmom: „falošní bohovia“ - kriticky posúdiť príčiny a dôsledky ateizmu, agnosticizmu, hnutia New Age - zaujať stanovisko k modloslužbe, mágii, okultizmu a iným súčasným problémom ezoteriky - sformulovať otázky pre spytovanie svedomia, ktoré súvisia s 1. Božím prikázáním a dotýkajú sa života dnešných mladých ľudí - objasniť súvislosť medzi menom a osobou na základe Písma. - obhájiť veľkosť mena Ježiš - vysvetliť 2. Božie prikázanie v jeho pozitívnych a negatívnych požiadavkách - zdôvodniť účtivé vyslovovanie Božieho mena a mien svätých - objasniť pôvod nedele na pozadí židovskej soboty - vysvetliť, čo znamená svätiť nedeľu - povedať, v akých prípadoch sa človek nepreviní proti 3. Božiemu prikázaniu - diskutovať o aktuálnych problémoch spojených so svätením nedele - navrhnúť ideálnu nedeľu podľa 3 Božieho prikázania - zdôvodniť posvätnosť a nedotknuteľnosť života na základe viery v Boha ako jediného darcu života - vyjadriť obsah 5. Božieho prikázania v jeho pozitívnej formulácii - zdôvodniť postoj katolíckej cirkvi k nasledujúcim problémom: rešpektovanie duševného a telesného zdravia, oprávnená obrana a trest smrti, vražda, potrat, eutanázia, manipulácia s embryami a klonovanie, samovražda, vojna, spravodlivá vojna a iné - vybrať príklady z evanjelií, ktoré hovoria o postoji Ježiša Krista ku chorým

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitolu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
			- poukázať na potrebu prijímania sviatosti pomazania chorých a jej účinky - objasniť pojem pravdy - obhájiť potrebu pravdivého vyjadrovania človeka - vysvetliť 8. Božie prikázanie ako ochranu pravdy, cti a dôvery - uviesť príklady previnení jednotlivca voči pravde: lož, falošné svedectvo, krivá prisaha, ohováranie, osočovanie, lichotenie, predsudky, poškodzovanie dobrého mena blížneho... - kriticky posúdiť otázku etiky v masmédiách – internet, televízne programy, časopisy - navrhnúť formovanie správneho postoja k masmédiám - zaujať stanovisko k etike reklamy a povedať, kedy sa reklama stáva problematickou: vplyv na emotívnu stránku človeka, zneužívanie sexuality, propagácia konzumnému spôsobu života. podprahové posolstvo
16. Človek – sociálna bytosť	stvorenie človeka na Boží obraz, ľudská dôstojnosť, schopnosť milovať a vytvárať spoločenstvo, človek ako muž a žena – rovnosť i komplementarita, sexualita v živote človeka	- porovnať postavenie muža a ženy v dnešnej spoločnosti - rozlišovať emancipáciu a feminizmus - uviesť konkrétne príklady nedodržiavania ľudských práv vo svete - vysvetliť stvorenie človeka podľa Gn 1 a Gn 2 - vymenovať základné rozdielne psychologické vlastnosti muža a ženy - predstaviť v plnosti sexuálnu stránku človeka - zdôvodniť 6. Božie prikázanie ako návod na šťastný život (gender) - pomenovať dôsledky nezriadeného života človeka v tejto oblasti - uviesť príklady psychologických prejavov muža a ženy - diskutovať o nesprávnych prejavoch sexuality v živote okolo nás	- Porovnať dve správy o stvorení človeka v knihe Genezis a poukázať na človeka ako vrchol stvorenia - Obhájiť rovnocennosť muža a ženy na základe knihy Gn - Vysvetliť biblické obrazy použité v Gn 2 - Objasniť, ako pojem „communio personarum“ súvisí so stvorením človeka - Zdôvodniť potrebu sebapoznania a sebaaprijatia človeka so schopnosťou vytvárať dobré vzťahy - Uviesť príklady kritérií psychickej zrelosti človeka - Rozlišovať hodnoty ovplyvňujúce vzťahy v pozitívnom a negatívnom zmysle - Obhájiť hodnotu autentickej lásky pre plnohodnotný život - Vymenovať základné psychologické vlastnosti muža a ženy - Zdôrazniť iný spôsob vnímania sveta, udalostí u muža a ženy - Interpretovať vzájomné dopĺňanie sa muža a ženy v sociálnom i v osobnom živote

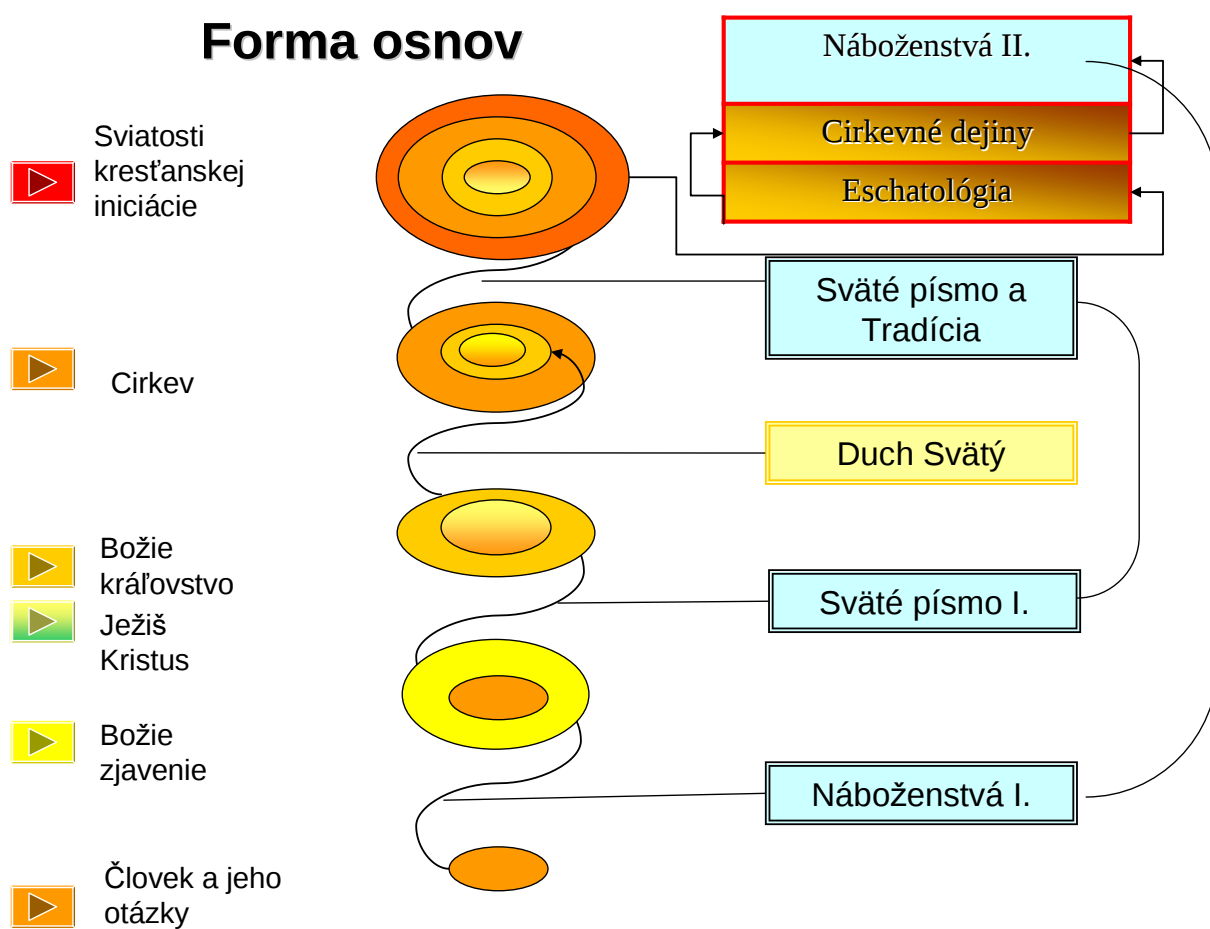
Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitolu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
			- Definovať sexualitu ako základný znak identity človeka - Vysvetliť sexualitu v jej troch oblastiach: v duchovnej, duševnej, telesnej - Uviesť súvis medzi láskou a sexualitou - Obhájiť prežívanie čnosti čistoty v živote človeka - Vymenovať nesprávne prejavy sexuality - Zaujať postoj k homosexualite
17. Ľudské spoločenstvo	sociológia, sociálna náuka Cirkvi, základné encykliky Rerum novarum, Centesimus annus, personálny, sociálny princíp, princíp solidarity, subsidiarity, spoločného dobra, vzťahy: štát a Cirkev, demokracia a Cirkev, kresťan v politickom a verejnom živote, osobný a spoločný majetok (7. a 10. Božie prikázanie).	- rozlišovať medzi sociológiou a sociálnou náukou Cirkvi - kriticky posúdiť postavenie človeka v dnešnej spoločnosti - uviesť príklady ľudí zo súčasnosti a ich prístup k materiálnym dobrám - predstaviť sociálnu náuku Cirkvi ako vedeckú disciplínu (predmet, pramene, jej formovanie, základné kategórie) - na základe dokumentov poukázať na vplyv Cirkvi na spoločnosť - na konkrétnych príkladoch objasniť základné princípy sociálnej náuky - charakterizovať 7. a 10. Božie prikázanie ako normu pre tvorbu postoja k materiálnym dobrám - obhájiť angažovanie sa kresťana v politike, v občianskom a verejnom živote	- Definovať sociálnu náuku Cirkvi a porovnať ju so sociológiou - Vymenovať základné sociálne encykliky - Uviesť príklady zo Svätého písma na riešenie sociálnej problematiky: vdovy, chudobní, práca, dôstojnosť každého človeka... - Vysvetliť personálny a sociálny princíp ako cieľ všetkých sociálnych snáh - Zdôvodniť trvalú hodnotu ústredného postavenia ľudskej osoby v sociálnej náuke Cirkvi - Kriticky posúdiť všetky systémy, ktoré vážne odporujú tomuto princípu: napr. kolektivismus, individualizmus - Objasniť podstatu princípov: princíp spoločného dobra, princíp solidarity, princíp subsidiarity - Aplikovať jednotlivé princípy na riešenie konkrétnych problémov: napr. pomoc krajinám tretieho sveta - Zaujať postoj k vzťahu cirkiev – štát a zdôvodniť ich autonómiu - Objasniť postoj Cirkvi k demokracii - Posúdiť politickú angažovanosť kresťanov a ich postoj k voľbám - Obhájiť osobný majetok ako prirodzené právo človeka. - Vysvetliť 7. a 10. Božie prikázanie ako normy, určujúcej vzťah k práci a bohatstvu
18. Povolanie k manželstvu	príklady vzťahu muža a ženy vo Sv. písme, priateľstvo, známosť, zamilovanosť a láska, vernosť a jednota – 2 stĺpy manželstva, sviatosť manželstva,	- zdôvodniť existenciu zväzku medzi mužom a ženou - porovnať obdobie priateľstva, známosti a snúbenectva - uviesť príklady zo Sv. písma vzťahu muža a ženy - charakterizovať sviatosť manželstva - zmluva,	- Porovnať vzťah Boha k izraelskému národu a kresťanské manželstvo - Objasniť vplyv prvotného hriechu na vzťah muža a ženy - Vyjadriť, aký postoj mal Ježiš Kristus k manželstvu - Zdôvodniť význam priateľstva a spoločenstiev pri príprave človeka na život v manželstve - Vedieť odlišiť znaky zamilovanosti

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitulu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
	prekážky prijatia sviatosti manželstva, manželská sexuálna etika (6. a 9. Božie prikázanie), manželský zväzok – základ rodiny, rodičovstvo – úlohy otca, matky, 4. Božie prikázanie, rodina – domáca Cirkev, rodina – základná bunka spoločnosti	súhlas, vzájomné záväzky a úlohy - predstaviť krásu liturgie sviatosti manželstva – vymenovať dôležité prekážky zabraňujúce prijatiu tejto sviatosti - vysvetliť rodičovstvo ako Boží dar(zodpovednosť za nový život) - analyzovať základné previnenia manželov proti 6. Božiemu prikázaniu - poukázať na aktuálnosť 4. Božieho prikázania, úlohy authority i vzájomných vzťahov - interpretovať požiadavky sexuálnej etiky v manželstve - obhájiť úlohu manželstva pred voľným zväzkom - vysvetliť, prečo sú homosexuálne partnerstvá v rozpore nielen s učením Cirkvi, ale aj proti ľudskej prirodzenosti	a lásky - Objasniť obdobie známosti, partnerstva - Vymenovať motivácie pri výbere a voľbe životného partnera - Navrhnuť aspoň 5 zásad zodpovednej prípravy na manželstvo - Zdôvodniť potrebu prijatia sviatosti manželstva - Opísať vernú lásku a jednotu ako základné piliere manželstva - Vysvetliť existenciu manželstva ako právneho zväzku a jeho prehĺbenie vo sviatosti - Porovnať dôsledky života v manželstve a vo voľnom zväzku - Vysvetliť ciele manželstva – vzájomné sebadarovanie a prijatie detí - Opísať obrad prijímania sviatosti manželstva: podstatný znak, vysluhovateľa, forma - Uviesť príklady prekážok, ktoré zabraňujú prijať sviatosť manželstva - Vysvetliť rozdiel v obsahu pojmov odluka a vyhlásenie neplatného manželstva - Vывodiť vplyv sviatosti manželstva na konkrétny manželský život. - Vysvetliť 6. a 9. Božie prikázanie ako prostriedok na ochranu lásky - Rozčleniť previnenia proti obom prikázaniam vzhľadom na život jednotlivca a manželský život - Určiť príčiny a negatívne dôsledky nedodržiavania týchto prikázaní - Vymenovať príklady previnení jednotlivca a obhájiť postoj cirkvi k aktuálnym sexuálnym otázkam - Urobiť kritiku predmanželského sexuálneho života - Argumentovať, prečo manželská nevera má negatívny vplyv na rodinný život - Posúdiť hodnotu rodiny ako prvotnej bunky spoločenského života - Formulovať 4 základné úlohy rodiny: vytváranie osobného spoločenstva; služba života; účasť na rozvoji spoločnosti; účasť na živote a poslaní Cirkvi podľa Familiaris Consortio - Obhájiť, že zodpovedné rodičovstvo je darom od Boha - Objasniť nezastupiteľnú úlohu otca

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitulu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
			a matky v rodine - Opísať rodinu ako domácu cirkev, v ktorej sa prežívajú vzťahy s Bohom i medzi sebou: manželský i rodičovský vzťah - Objasniť, ako 4. Božie prikázanie ochraňuje správne prežívané vzťahy, ľudskú dôstojnosť, postoj k autorite - Porovnať postoj dnešnej spoločnosti a Cirkvi k rodine
19. Povolanie k zasvätenému životu a ku kňazstvu	povolanie vo Sv. písme: napr. Abrahám, Mojžiš, proroci, Panna Mária, kňazstvo v Starom zákone, Ježiš ako veľkňaz, sviatosť posvätného stavu: diakon, kňaz, biskup a ich úlohy, vývoj zasväteného života v Cirkvi: panny, pustovníci, mnísi, rehoľné a sekulárne inštitúty, charizma zakladateľa, evanjeliové rady: čistota, chudoba, poslušnosť, poslanie zasvätených osôb, ich inštitútov dnes	- zdôvodniť potrebu sprostredkovateľa medzi Bohom a ľuďmi - na príkladoch zasvätených osôb vidieť pôsobenie Božej lásky k ľuďom - na základe Sv. písma opísať úlohu kňaza - podľa listu Hebrejom pochopiť Krista ako veľkňaza – obeta i obetujúci - analyzovať tri stupne sviatosti posvätného stavu a ich úlohy - predstaviť zasvätený život ako jednu z foriem života a angažovania sa v Cirkvi - vysvetliť evanjeliové rady - obhájiť požiadavky kandidáta na kňazstvo (celibát, nemožnosť svätenia žien) - vyvodiť závery z pôsobenia inštitútov zasväteného života	- Opísať povolanie ako formu života spätého s Bohom - Opísať povolanie biblických postáv – Abrahám, Mojžiš, proroci, napr. Jeremiáš - Interpretovať povolanie Panny Márie a apoštolov - Uviesť príklady povolaní zo života svätcov napr. sv. František, sv. Ján Mária Vianney, bl. matka Tereza a pod. - Zhodnotiť plnohodnotný život prežívaný vo výlučnom vzťahu s Bohom (celibát, sľub čistoty) - Vysvetliť úlohu kňaza ako prostredníka medzi Bohom a ľuďmi - Opísať ustanovenie kňazov a ich úlohy v Starom zákone - Zdôvodniť postavenie Krista ako Veľkňaza na základe listu Hebrejom - Definovať poslanie kňazov v Cirkvi - Opísať tri stupne sviatosti posvätného stavu – biskup, kňaz, diakon a ich úlohy - Objasniť podmienky pre prijatie sviatosti posvätného stavu - Obhájiť stanovisko Cirkvi k aktuálnym otázkam súvisiacich s poslaním kňazov dnes – kňazstvo žien, celibát - Objasniť zasvätený život ako odpoveď na Ježišov výzvu žiť hlbší život s ním (1 Kor 7, 32) - Uviesť formy zasväteného života v dejinách Cirkvi i dnes: zasvätené panny, pustovníci, vznik východného a západného mníšstva, rehoľné inštitúty, sekulárne inštitúty - Uviesť charizmu niektorých zakladateľov foriem zasväteného života - Objasniť význam týchto inštitútov pre život Cirkvi a spoločnosti - Zhodnotiť pozitívny význam evanjeliových rád - Rozlíšiť spôsob života v rehoľnom

Tematický celok	Kľúčové pojmy	Kognitívne ciele (afektívne a psychomotorické vid' kapitulu Ciele predmetu)	Výkonový štandard
			a sekulárnom inštitúte - Opísať základné etapy formácie - noviciát, obdobie dočasného záväzku, doživotné sľuby - Zhodnotiť pôsobenie konkrétnych inštitútov zasväteného života vo svojom okolí - Oceniť aktuálnosť zasväteného života v súčasnosti
20. Modlitba ako zdroj sily pre splnenie svojho poslania	modlitba veľkých postáv zo Starého zákona, napr. Mojžiš, Dávid, Šalamún, Ester; žalmy ako modlitba, Ježiš ako modliaci sa človek i učiteľ modlitby, druhy modlitieb: modlitba chvály, vďaky, odprosenia, prosby; formy modlitieb: rozjímanie, meditácia, kontemplácia; modlitba Pána – Otče náš ako vzor každej modlitby	- poukázať na modlitbu ako na prejav túžby človeka po Bohu - urobiť rozbor modlitieb niektorých postáv zo Starého zákona - uviesť na základe Písma príklady Ježiša ako modliaceho sa človeka - vedieť charakterizovať jednotlivé druhy a formy modlitby a zhodnotiť ich prínos pre duchovný život kresťana - predstaviť liturgiu hodín ako modlitbu Cirkvi - analyzovať jednotlivé časti modlitby Otče náš - obhájiť odporúčanie o častej modlitbe - zaujať postoj k ťažkostiam pri modlitbe - uviesť príklady modliacich sa ľudí i príklady modlitieb	- Vysvetliť modlitbu ako vyjadrenie vzťahu Boh – človek - Rozobrať príklady modlitieb niektorých biblických postáv: Mojžiš, Dávid, Šalamún, Ester - Zdôvodniť aktuálnosť žalmov ako vzor modlitby - Opísať Ježiša ako modliaceho sa človeka a jeho učenie o modlitbe na podklade evanjelií - Objasniť druhy modlitieb v Cirkvi: modlitba chvály, adorácie, prosby, orodovania, odprosenia - Poukázať na význam jednotlivých modlitieb foriem modlitby: ústna modlitba, rozjímanie, kontemplatívna modlitba - Zdôvodniť potrebu vytrvalosti v modlitbe - Uviesť príklady modlitieb svätcov a ich význam - Obhájiť potrebu modlitby pre človeka v každodennom živote - Vysvetliť obsah každej prosby - Aktualizovať tieto prosby do nášho prostredia a pre náš život

Forma osnov

Príloha č. 2

